

دو قله، دو سقوط

روایت دو فرصت سوخته برای اقتصاد ایران

مهندس یاسر هاشمی

مهندس یاسر هاشمی، مدیرعامل شرکت توسعه نفت و گاز ایران

مهندس یاسر هاشمی، مدیرعامل شرکت توسعه نفت و گاز ایران

نفت در تاریخ ایران فقط یک منبع درآمد نیست، یک روایت است، روایتی که از حیطا اندرونی قاجار شروع می‌شود، از دالان‌های تاریک امتیازات استعماری می‌گذرد و به همت دکتر مصدق در ملی شدن صنعت نفت و دفاع تاریخی او در سازمان ملل بر دودکش‌های آبادان قد می‌کشد و بر امواج قیمت نفت سوار می‌شود و سرانجام، دو بار ، یکبار در نیمه دهه ۱۳۵۰ و بار دیگر در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ «در طلایی» چشم اقتصادی را به روی کشور می‌گشاید اما هر دو بار، به‌جای عبور هوشمندانه، گویبی کورمال کورمال وارد اتاقی دیگری می‌شویم؛ اتاقی پر از سرباب، تورم و تمرکز قدرت. این مقاله یک روایت ناپیوسته از این مسیر است. از «فقدان نفت» در عصر فتحعلی‌شاه تا «فراوانی نفت» در دهه‌های اخیر، و چگونه سناخترهای تصمیم‌گیری، تمرکزگرایی و ایدئولوژی‌زدگی، دو فرصت بزرگ تاریخی را در ایران به خذفرصت تبدیل کرد.

در روزگار فتحعلی‌شاه قاجار هنوز خبری از چاهای نفت نبود. سفرکن فقرات درآمدی دولت، مالیات‌های ارضی و گمرک نفت و شکست‌های نظامی و معاهدات سنگین (از جمله گلستان و ترکمانچای) پایه‌های مالیه عمومی را سست کرد.

نفت، دهه‌ها بعد به صحنه آمد. امتیاز داری در سال ۱۲۸۰ در دوره مظفرالدین‌شاه حق انحصاری اکتشاف و استخراج را در سه‌چهارم خاک ایران به یک سرمایه‌دار انگلیسی واگذار کرد؛ در برابر بیست هزار لیره نقد و سهام و قفط ۱۶ درصد از «سود خالص» شرکت، آن هم با حساب‌سازی‌هایی که بعدها خود ایران را به اعتراض واداشت.

کشف نفت در مسجدسلیمان (۱۲۸۷) و شکل‌گیری «شرکت نفت انگلیس و ایران» ماشین نوینی از قدرت و پول را روشن کرد، اما سهم ایران همچنان ناچیز بود اما ملی شدن نفت در ۱۳۲۹ دولت مصدق برای نخستین‌بار نفت را به مسئله «حاکمیت» پیوند زد اما کودتای ۱۳۳۲ و بازگشت شیکه‌ای از شرکت‌های غربی در قالب کنسرسيوم ۱۳۳۳، هنوز «فرمان» نفت در دست دیگران بود. تنها در ۱۳۵۲ بود که با «فرارداد فروش و خرید» و اوج‌گیری قدرت دولت‌های نفتی شرکت ملی نفت ایران رسماً مالک و مدیر دارایی‌ها شد و کنسرسيوم به خریدار بلندمدت بدل گشت.

اوج نخست، نیمه دهه ۱۳۵۰. نسبت درآمد نفت به تولید ناخالص داخلی بنا به برآوردها تا جوالی ۴۷ درصد در ۱۳۵۳ بالا رفت و تا ۱۳۵۶ درآمد سالانه نفت به حدود ۲۰ میلیارد دلار رسید. نفت حدود ۸۰درصد درآمدهای دولت را می‌ساخت. در ظاهر همه‌چیز رونق بود، رشدهای بسیار بالا در اوایل دهه ۱۳۵۰، برنامه‌های جاه‌طلبانه صنعتی و پروژه‌های بزرگ عمرانی. اما اقتصاد، به عارضه‌ای گرفتار شد که در ادبیات اقتصاد توسعه به «بیماری هلندی» معروف است که جهش ارز آوری نفت، نرخ واقعی ارز را تقویت و واردات را ارزان می‌کند، دستمزدها در بخش‌های غیرنفتی بالا می‌رود، منابع و نیروی انسانی به سمت بخش‌های غیرقابل‌مبادله سرازیر می‌شود و صنعت قابل‌مبادله (ساخت و کشاورزی) تحیف می‌گردد. در ایران آن سال‌ها، ریکتوپویش بودجه‌ای، جهش نقدینگی و ظرفیت‌سازی شتابزده، به تورم دورقمی فرایزنده انجامید یعنی تورم از حدود ۱۰ درصد در ۱۳۵۵ به ۱۶٫۶ درصد در ۱۳۵۶ و ۲۵٫۱ درصد در ۱۳۵۷ افزایش یافت رشد اقتصادی پس از جهش‌های ۱۳۵۲–۱۳۵۴ افت کرد و نابرابری‌ها و فشار هزینه زندگی به نارضایتی اجتماعی دامن زد. شکاف طبقاتی افزایش یافت و طبقه متوسط شهری، که انتظار داشت از این رونق سهمی واقعی ببرد، با فشار هزینه‌های زندگی و مسکن روبه‌رو شد. سیاست انقباضی دولت آموزگار در ۱۳۵۷ تورم را گرچه پایین‌تر آورد، اما به دلیل رکود و اعتصابات و بحران مشروعیت، دیگر خیلی بد شده بود. سرانجام، نفتی که می‌توانست سود خالص صنعتی‌سازی متوازن و اصلاح نهادی باشد، خود به «سوخت شتابزده‌گی» بدل شد و یکی از موتورهای نارضایتی و بحران سیاسی گشت. شاه، به‌جای اصلاحات نهادی و ایجاد سازوکارهای شفاف مالی، درآمد نفت را صرف خریدهای عظیم نظامی، پروژه‌های نمادین و سیاست خارجی جاه‌طلبانه کرد. نتیجه آن شد که تنها چهار سال پس از آغاز قله اول نفتی، کشور وارد بحران سیاسی و اجتماعی شد که با انقلاب ۱۳۵۷ انجامید.

اوج دوم، بیست‌وهفت سال پس از قله اول، ایران دوباره روی موجی از درآمد بی‌سابقه نفتی سوار شد. سال ۱۳۸۴، آغاز دولتی بود که با شعارهای تند و وعده‌های پررهم‌پند وارد میدان شد دولت احمدی نژاد با شعار «برس کن رفعت بر سفره‌ها» آمد، درست در دوره‌ای بر سر کار بود که قیمت جهانی نفت به اوج تاریخی رسید. براساس داده‌های بانک مرکزی صادرات نفت ایران از ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ حدود ۶۹۹ میلیارد دلار ارزآوری داشت. سهم نفت از صادرات کالا بالای ۷۵ تا ۸۰درصد بود این بار، به‌جای حرکت به‌سوی «صندوق‌محور کردن درآمدها، انقباض مالی و تقویت صادرات غیرنفتی»، سیاست‌های غالب، ماهیتی پوپولیستی-شبه‌ایدئولوژیکی پیدا کرد. انبساط شدید نقدینگی، تزریق مستقیم درآمد نفت به شبکه بانکی و بودجه، توزیع هدایای نقدی و اعتباری، طوفان هدف‌سنجی مهرر با پایه‌پولی بالا، «سپس «قانون هدف‌فندی یارانه‌ها» که به‌جای اصلاح تدریجی قیمت انرژی و حمایت هوشمندانه از تولید، به پرداخت نقدی همگانی ۴۵۵ هزار ریال در ماه برای تقریباً همه جمعیت انجامید ابتکاری بزرگ اما پرهزینه که دست‌کم در سال اول حدود ۲۰ میلیارد دلار نقدینگی آزاد قابل‌صرف

جمهوری اسلامی

مقامات عالی ایران و ارمنستان در راستای ارتقای سطح روابط، یک بیانیه مشترک و ۱۰ سند همکاری در عرصه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی و سیاسی امضا کردند.
در ادامه برنامه‌های سفر دکتر مسعود پزشکیان به ارمنستان، مقامات عالی‌رتبه ایران و ارمنستان در حضور سران ۲ کشور ۱۰ سند همکاری در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، گردشگری، صنعتی، آموزشی، راه و شهرسازی، هنری و بهداشت و سلامت به امضا رساندند.همچنین رئیس‌جمهور کشورمان و نخست‌وزیر ارمنستان نیز بیانیه مشترک سفر میان دو کشور را امضا کردند

در این‌اوج دوم نیز با صورت‌بندی دیگری تکرار شد. دلار نفتی فراوان، نرخ حقیقی ارز را تقویت و واردات را باور جدی دولت جمهوری اسلامی ایران در کوتاه‌مدت کمک کرد، اما به دلیل فراگیری همگانی پرداخت نقدی، فشار تورمی همراه با افزایش قیمت کالا‌ها به‌مرور اثر واقعی این پرداخت‌ها را برفت.

اگر به جزئیات بنگریم، الگوی بیماری هلندی در این‌اوج دوم نیز با صورت‌بندی دیگری تکرار شد. دلار نفتی فراوان، نرخ حقیقی ارز را تقویت و واردات را باور جدی دولت جمهوری اسلامی ایران در کوتاه‌مدت کمک کرد، اما به دلیل فراگیری همگانی پرداخت نقدی، فشار تورمی همراه با افزایش قیمت کالا‌ها به‌مرور اثر واقعی این پرداخت‌ها را برفت.

دکتر مسعود پزشکیان در نشست هیئت‌های عالی‌رتبه ایران و ارمنستان، تصمیم بر تدوام رابطه صمیمانه میان دو کشور را برقرار کرد، اما به دلیل فراگیری همگانی پرداخت نقدی، فشار تورمی همراه با افزایش قیمت کالا‌ها به‌مرور اثر واقعی این پرداخت‌ها را برفت.

دو تصویر کنار هم، در ۱۳۵۶، دولت بر امواج دلار نفت سوار بود و اقتصاد دچار تورم فرایزنده و ظرفیت‌سازی شتابزده؛ و در اوج دوم، دوباره بر قله قیمت نفت ایستاده بودیم به‌جای تثبیت نهادی و انباشت سرمایه مولد، پول نفت به مصرف جاری، و بی‌وجهی حاکمان به زیرساخت‌های پایدار گذشت.

هر دو بار سیاست بر ضرورت توسعه غلبه کرد شاید پرسش اصلی این باشد: چرا هر دو بار، در لحظه‌ای که «در طلایی نفت» باز شد، ایران به‌جای عبور به اتاق توسعه، وارد راهروی خطا شد؟ پاسخ کوتاه: کیفیت حکمرانی.

درآمد فراوان رانتی، اگر بر بستر دولت پاسخگو، شفاف و قانون‌مند بنشیند، می‌تواند صندوق ثروت بین‌نسلی بسازد، چرخه‌های قیمتی را هموار کند، و به ریل‌گذاری صنعتی صادرات‌محور کمک کند؛ اما اگر در دل سناختر تمرکز غیرپاسخگو جاری شود، دولت‌های پاسخگویی مالیاتی را می‌خشکاند،

سیاستمدار را به «توزیع‌گر نقدی» به‌جای «اصلاح‌گر نهادی» تبدیل می‌کند و رانت‌جویی را به قاعده بازی بدل می‌سازد. همین‌جاست که بیماری هلندی فقط یک «مدل اقتصادی» نیست.

در دهه ۱۳۵۰، درحالی‌که با شوک قیمت نفت، فرصت ساخت زنجیره‌های صنعتی صادرات‌محور و انباشت فناوری فراهم بود، همتا‌زدگی عمرانی، پروژه‌محوری و گسترش دولت، جایگزین اصلاحات نهادی شد. در دهه ۱۳۸۰–۱۳۹۰ نیز درست در اوج بی‌سابقه درآمد، به‌جای تقویت صندوق‌های بین‌نسلی و شفاف‌سازی مالیه عمومی، درآمد نفت در لایه‌های سیاست‌های توزیعی، نظام بانکی شبه‌دولتی، فعالیت‌های اقتصادی نهادهای خارج از بودجه و منازعات خارجی و چیره شدن ایدئولوژی پر اقتصاد کم شد.

در هر دو تجربه، نسبت نفت به دولت به‌جای نسبت دولت به توسعه تقویت شد یعنی دولت به نفت «وابسته‌تر» شد و اقتصاد به دولت «گرفتارتر». آن سوی داستان، کشورهای هستند که همین «دلار نفتی» را به «ریل توسعه» بدل کردند: نروژ، صندوق ثروت حاکمیتی را نه برای چیران کسری جاری بلکه برای آینده نسل‌ها ساخت؛ امارات و قطر، با همه تفاوت‌ها، سعی کردند از پنجره انرژی، سکوهای لجستیک و خدمات جهانی بسازند.

تفاوت مهم دارد. همسانی تصمیم‌گیری متمرکز، شخص‌محور و سیاست‌زده، و کم‌اعتنایی به برنامه‌ریزی مبتنی بر شواهد و تفاوت در دهه ۱۳۵۰، مسئله اصلی «شتاب‌زدگی مدرن‌سازی از بالا» و در دهه ۱۳۸۰–۱۳۹۰، «ایدئولوژی‌محوری و ستیز منطقه‌ای/هسته‌ای» بر اقتصاد سایه انداخت. در هر دو، پیامد اقتصادی یکی بود: تورم ساختاری، نوسان شدید، فرار سرمایه انسانی و مالی، و فرقه‌سوزی در جهش پرهوری.

روایت را با همان استعاره آغازیم جمع کنیم. «دو فرصت طلایی» یکی در نیمه دهه ۱۳۵۰ و دیگری در دهه ۱۳۸۰–۱۳۹۰ بر روی ایران گشوده شد. هر دو بار، به‌جای عبور به تالار توسعه، به گذرگاه‌های سیاست و ایدئولوژی پیچیدیم.

سرمایه اجتماعی و سیاسی این کشور اما هنوز می‌تواند در سوسوم گشودگی، مسیر را درست انتخاب کند حکمرانی را از نفت «بی‌نیاز» کند، نفت را از بودجه «منفک» سازد، صندوق ثروت را «قاعدمند» و «بین‌نسلی» کند، و توسعه صنعتی صادرات‌محور را محور تصمیم‌گیری قرار دهد. این نسخه، شعار نیست:خلاصه تجربه جهانی و عصاره رنج‌های خود ماست. ایران اگر بخواهد از چرخه «نفت» – نارضایتی» بیرون برزند، باید در مرحله بعد، اصلاحات سخت اما ممکن را از همین‌جا آغاز کند: شفافیت بودجه شرکت‌های دولتی و فرادولتی، تعیین قاعده مالیی برای کسری ساختاری، آزادسازی بودجه‌های هدف‌فندی قیمت انرژی همراه با چبران‌های «هدفمند واقعی» نه همگانی» برای دهک‌های پایین، تقویت استقلال بانک مرکزی و مهار رشد پولی و، مهم‌تر از همه، «سیاست خارجی همساز با توسعه» که هزینه ریسک کشور را واقفا کاهش دهد. آن حتی، آنگاه قیمت نفت دوباره اوج گرفت، مسیرمان عوض می‌شود. دلار نفتی نه «بترین تورم»، که «سرمایه توسعه» خواهد شد.

یاسر هاشمی – مرداده ۱۴۰۴

نخبر

امضای یک بیانیه مشترک و ۱۰ سند همکاری میان ایران و ارمنستان

درست‌کاری هموطنان ارمنی اشاره و از آن تمجید شده و امروز نیز همچنان ارمنی‌ها در جامعه ایرانی بسیار عزیز هستند.

رئیس جمهور اظهار داشت: امروز شاهد آن هستیم

رئیس‌جمهور ایران، سید علی خامنه‌ای، با رئیس‌جمهور ارمنستان، نیکول پاشینیان، در جریان امضای بیانیه مشترک

رئیس‌جمهور افزود: اگر ما بدون آن گفت‌وگوها و مباحث به اینجا می‌آمیدم، شاید همه نتایجی که انتظار داشتیم حاصل نمی‌شد، اما اکنون با گسترده و خوشحالی می‌گویم که در همه زمینه‌های مورد گفت‌وگو با طرف ارمنی، توافقات راهگشا و مؤثری حاصل شده و بستر برای فعالیت تاجران، سرمایه‌گذاران، صنعت‌گران و دیگر فعالان اقتصادی کاملاً مهیاست.

دکتر پزشکیان با اشاره به هدف‌گذاری ۱ میلیارد دلاری انجام شده برای تبادلات تجاری دو طرف و توسعه است، بر ضرورت افزایش مرادوت و رایزنی‌های مقامات دو کشور برای رفع موانع و مشکلات تحقق اهداف تعیین شده و اجرای اسناد فیمابین تأکید کرد.

دکتر پزشکیان افزود: اشتراکات عمیق تاریخی، فرهنگی و تمدنی میان ایران و ارمنستان بستر بسیار مساعدی برای تقویت بیش از پیش همکاری‌ها میان تهران و ایروان، بر پایه تلاش برای تأمین منافع متقابل است.

رئیس‌جمهور همچنین بر ضرورت توجه به دغدغه‌ها، نگرانی‌ها و رعایت ملاحظات جمهوری اسلامی ایران در خصوص تحولات جدید منطقه از جمله امضای تفاهم‌نامه اخیر میان ارمنستان، جمهوری آذربایجان و آمریکا تأکید کرد و گفت: ایران همواره خواهان تثبیت و صلح در منطقه قفقاز بوده و خواهان دوستی و نشست وزیر ارمنستان نیز در این نشست، ضمن ابراز خرسندی از سفر دکتر پزشکیان و هیئت همراه به کشورش گفت: ارمنستان همواره نسبت به حفظ روابط دوستانه و تاریخی خود با جمهوری اسلامی ایران متعهد بوده و خواهد بود.

نیکول پاشینیان افزود: ایران و ارمنستان ظرفیت‌های متنوع و مکملی دارند که باید آنها را در راستای تأمین منافع دو کشور به کار گیریم. وی همچنین با تأکید بر اینکه مرز مشترک با جمهوری اسلامی ایران برای ارمنستان از اهمیت مضاعفی برخوردار است، گفت: همکاری با ایران در سایه حسن همجواری و حفظ و ارتقای روابط دوستانه، برای ارمنستان اهمیت راهبردی دارد و بدون تردید ملاحظات ایران در احداث کربودر جدید رعایت خواهد شد.وی افزود: میانستان آماده انعقاد سند راهبردی همکاری‌های بلندمدت ملی دو کشور است.

حضور در نشست مشترک فعالان اقتصادی ایران و ارمنستان

دکتر مسعود پزشکیان در نشست با ایران‌شناسان ارمنی، پس از گوش سپردن به سخنان چند تن از آنان درباره نزدیک‌ی فرهنگی و اشتراکات تمدنی میان دو کشور، ضمن ابراز خرسندی از حضور در این جمع، به قرارت ضمن معروف سعیدی در این جمع اشاره کرد و اظهار داشت: اگر همین شعر «بنی‌ آدم اعیانند یکدیگرند…» را مبنای تفکر و عمل خود قرار دهیم، بسیاری از مشکلات حل می‌شوند.

دکتر پزشکیان با اشاره به صمیمیت هموطنان ارمنی و به شعر کلی ارمنی‌ها در جامعه ایران تصریح کرد: در اشعار آوان بزرگ فارسی همواره به سلامت نفس و

ما با نخست‌وزیر ارمنستان از زمان پیش‌بینی شده بیشتر طول کشید و البته دلیل این طولانی شدن نیز آن بود که به دنبال رفع موانع و مشکلات تسهیل فعالیت شما فعالان اقتصادی بودیم.

رئیس‌جمهور افزود: اگر ما بدون آن گفت‌وگوها و مباحث به اینجا می‌آمیدم، شاید همه نتایجی که انتظار داشتیم حاصل نمی‌شد، اما اکنون با گسترده و خوشحالی می‌گویم که در همه زمینه‌های مورد گفت‌وگو با طرف ارمنی، توافقات راهگشا و مؤثری حاصل شده و بستر برای فعالیت تاجران، سرمایه‌گذاران، صنعت‌گران و دیگر فعالان اقتصادی کاملاً مهیاست.

دکتر پزشکیان با اشاره به هدف‌گذاری ۱ میلیارد دلاری انجام شده برای تبادلات تجاری دو طرف و توسعه است، بر ضرورت افزایش مرادوت و رایزنی‌های مقامات دو کشور برای رفع موانع و مشکلات تحقق اهداف تعیین شده و اجرای اسناد فیمابین تأکید کرد.

دکتر مسعود پزشکیان در نشست هیئت‌های عالی‌رتبه ایران و ارمنستان، تصمیم بر تدوام رابطه صمیمانه میان دو کشور را برقرار کرد، اما به دلیل فراگیری همگانی پرداخت نقدی، فشار تورمی همراه با افزایش قیمت کالا‌ها به‌مرور اثر واقعی این پرداخت‌ها را برفت.

رئیس‌جمهور همچنین با بیان اینکه روابط و همکاری‌های ایران و ارمنستان در همه زمینه‌ها درحال توسعه است، بر ضرورت افزایش مرادوت و رایزنی‌های مقامات دو کشور برای رفع موانع و مشکلات تحقق اهداف تعیین شده و اجرای اسناد فیمابین تأکید کرد.

دکتر پزشکیان افزود: اشتراکات عمیق تاریخی، فرهنگی و تمدنی میان ایران و ارمنستان بستر بسیار مساعدی برای تقویت بیش از پیش همکاری‌ها میان تهران و ایروان، بر پایه تلاش برای تأمین منافع متقابل است.

رئیس‌جمهور همچنین بر ضرورت توجه به دغدغه‌ها، نگرانی‌ها و رعایت ملاحظات جمهوری اسلامی ایران در خصوص تحولات جدید منطقه از جمله امضای تفاهم‌نامه اخیر میان ارمنستان، جمهوری آذربایجان و آمریکا تأکید کرد و گفت: ایران همواره خواهان تثبیت و صلح در منطقه قفقاز بوده و خواهان دوستی و نشست وزیر ارمنستان نیز در این نشست، ضمن ابراز خرسندی از سفر دکتر پزشکیان و هیئت همراه به کشورش گفت: ارمنستان همواره نسبت به حفظ روابط دوستانه و تاریخی خود با جمهوری اسلامی ایران متعهد بوده و خواهد بود.

نیکول پاشینیان افزود: ایران و ارمنستان ظرفیت‌های متنوع و مکملی دارند که باید آنها را در راستای تأمین منافع دو کشور به کار گیریم. وی همچنین با تأکید بر اینکه مرز مشترک با جمهوری اسلامی ایران برای ارمنستان از اهمیت مضاعفی برخوردار است، گفت: همکاری با ایران در سایه حسن همجواری و حفظ و ارتقای روابط دوستانه، برای ارمنستان اهمیت راهبردی دارد و بدون تردید ملاحظات ایران در احداث کربودر جدید رعایت خواهد شد.وی افزود: میانستان آماده انعقاد سند راهبردی همکاری‌های بلندمدت ملی دو کشور است.

رئیس‌جمهور با اشاره به سابقه چند هزار ساله و درهم تنیده روابط میان مردم ایران با مردم کشورهای همسایه اظهار داشت: باید ارتباطات دوستانه و دیرین با همسایگان را به‌روازوری کرده و بیش از همیشه رونق بخشیم تا همه از منافع این تعاملات و مرادوت بهره‌مند شویم. کراهی که ما در آن زندگی می‌کنیم در مقایسه با جهان خلقت بسیار کوچک و عمر ما فرصت کوتاهی است که باید در آن به جای خشم و غارت و کشتار برای یکدیگر شادی و سعادت به ارمانن بیاوریم.

دکتر پزشکیان قانع بودن به حق خود و چشم پوشیدن از تجاوز به حقوق دیگران برر پایه انصاف و عدالت را رمز دستیابی به سعادت در دنیا عنوان کرد و افزود: تعامل و ارتباط جهان ما را زیباتر و شادتر می‌کند و ما به همین منظور به کشورهای همسایه و دیگر کشورها سفر می‌کنیم تا روابط و تعاملات دوستانه را هر چه بیشتر گسترش دهیم.

معاون اول رئیس‌جمهور در دیدار با وزیر امنیت غذایی و تحقیقات ملی پاکستان:

موضع‌گیری پاکستان در جنگ ۱۲ روزه بیانگر عمق صمیمیت و برادری دو کشور است

معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه روابط عمیق فرهنگی، دینی و تاریخی ایران و پاکستان، رابطه‌ای صمیمی و مستحکم در همه زمینه‌ها بین این دو ملت بزرگ دنیای اسلام ایجاد کرده است، گفت: باید راهبردهای دو کشور که مستحکم در همه زمینه‌ها است را با جدیت دنبال کنیم چراکه تولیدات ایران و پاکستان مکمل یکدیگر هستند و باید نیازهای متقابل یکدیگر را تأمین کنیم.

محمدرضا عارف در دیدار با «انانتویر حسین» وزیر امنیت غذایی و تحقیقات ملی پاکستان با قدردانی از استقلال دولت و ملت این کشور و حمایت از رئیس‌جمهوری پاکستان در فرجه تحولی بزرگ در روابط باشیم.

معاون اول رئیس‌جمهور به ضرورت اتحاد میان کشورها و امت اسلامی به ویژه کشورهای تأثیرگذار دنیای اسلام تأکید کرد و افزود: امروز رژیم صهیونیستی در غزه به عنوان بخشی از خاک اسلامی مرتکب جنایات وحشیانه می‌شود و ما به دنبال قدرت دنیای اسلام و وحدت و انسجام بین کشورهای تأثیرگذار اسلامی هستیم و دست برادری و وحدت و انسجام به سوی تمامی کشورهای اسلامی دراز می‌کنیم. برای اجازه دهیم مردم مظلوم غزه با این وحشی‌گری رژیم غاصب صهیونیستی در سرزمین خود روبرو شوند.

معاون اول رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه راهبردی جمهوری اسلامی ایران و پاکستان با اشاره به اشتراکات و ارزش‌های مشترک دو کشور گفت: احساس می‌کنیم که ایران کشور خودمانی است و در ایران احساس غربت نمی‌کنیم.

وزیر امنیت غذایی و تحقیقات ملی پاکستان با اشاره به جنگ تحمیلی ۱۲ روزه رژیم غاصب صهیونیستی علیه ایران تأکید کرد: مردم پاکستان برای پیروزی ایران در این جنگ دعا می‌کنند و ما پیروزی دولت و ملت ایران بر رژیم صهیونیستی را در این جنگ تبریک می‌گوییم و

چهارشنبه ۲۹ مرداد ۱۴۰۴ - شماره ۱۳۶۳ - سال چهل و هفتم

الگوهای سه گانه برای زندگی امروز

غلامرضا بنی‌اسدی

خدا ما را به تکرار اسوه حسنه در خاندان رسول اعظم خویش تکریم فرموده است به گونه‌ای که در هر رویداد امری، کتاب انسان ۲۵۰ ساله را بکشاییم و درس بایسته را بخوانیم. ایام شهادت حضرات هم باید به شهید نوشی از مکتب رفتاری

شأن، تعالی دهنده شود. این مرحله‌ای فراتر از احساس و شکوفندگی محبت بر حضرات است. با این نگاه است که می‌بینیم و می‌گوئیم ما را همواره حقیقت مجسم پیش روست تا واقعیت‌های زندگی را برای ما نظامی بایسته دهد. پیامبر اسلام (ص) به‌عنوان بنیان‌گذار امت اسلامی و معیوت شده به اخلاق، امام حسن مجتبی(ع) به‌عنوان امام صلح و صبر، و امام رضا(ع) به‌عنوان امام عقلانیت و مهرپایی، هر یک با سبک خاص خویش الگویی برای صبر راهبردی، هدایتگری اخلاقی و سبک زندگی اجتماعی ارائه داده‌اند. همین هم نظم دهنده زندگی‌هایی است که هم دنیا را بهشت می‌کند و هم

به بهشت ابدی پیوند می‌زند. امروز، بازخوانی این سیره نورانی است که می‌تواند الهام‌بخش اصلاح فردی و اجتماعی باشد. ما در سیره حضرات شاهد یک صبر راهبردی هستیم که به تدبیر برای آینده امت و حتی همه انسان‌ها می‌انجامد. تاریخ در این سات ما را در کلاس درسی می‌نماید که معلمش، پیامبر خدا (ص) است که با صبر و ایندنگری در برابر فشارهای قریش و محاصره شعبه ابی‌طالب، مسیر رسالت را ادامه داد. هجرت به مدینه نمونه‌ای از صبر فعال بود. تکرار این درس در رسم حکمرانی امام حسن مجتبی(ع) به اینجا رسید که با صلحی هوشمندانه، از انهدام جامعه اسلامی جلوگیری شود. صبر او به

ظاهر عقب‌نشینی، اما در حقیقت راهبردی برای بقای امت و حفظ و حتی توسعه سرمایه اجتماعی برای امتی حق بود.

امام رضا(ع) نیز با پذیرش ولایتعهدی مأمون، جلوه‌ای از صبر تدبیر‌گرانه را تعلیم فرمودند که به تولید و توسعه فرصت برای نشر معارف الهی‌بخت انجامید و شیعیان را از تهدید نابودی در امان نگه داشت. آن روزها شاید درک این تصمیم‌ها که با تدبیر ملهم از وحی پشتوانه سازی می‌شد برای بسیاری قابل درک نبود اما امروز اندیشه‌های فهیم آن را می‌ستایند و هم درس می‌گیرند. همه می‌دانیم که صبر در مدیریت بحران‌ها باید همراه با تدبیر و ایندنگری باشد. این گونه است که می‌شود هم راه را بر انداخت بست و هم به «بیش فعالی» برخطر برخی‌ها میدان بروز نداد. دوگانه‌ای که در ایجاد خسارت عظیم برای ما به بگانگی می‌رسد. همین امروز، هر دو گروه با تابلو یا بی‌تابلو مشغول کارند. این همه چاه و چاله که سرراه ملک و ملت می‌بینیم نتیجه زبان نمایان همین کارهای ناشایست و اقدامات ناپایست است. ما باید با تأسی به سیره

معصومان راه به عصمت تصمیم‌گیری ببریم.

پیامبر اسلام (ص)، امام حسن مجتبی(ع) و امام رضا(ع) سه چهره از یک حقیقت واحدند، حقیقتی که بر صبر راهبردی، هدایتگری اخلاقی و سبک زندگی انسانی بنا شده است. انسان امروز، در جهانی پر از خشونت، فردگرایی و بحران‌های اخلاقی، بیش از هر زمان به بازخوانی این سیره‌ها نیاز دارد. آنان نه صرفاً شخصیت‌های تاریخی، بلکه الگوهای معاصر

برای زندگی فردی، اجتماعی و ملی ما هستند. فهم این حقیقت، واقعیت زندگی ما را هم برمدار حق تحریر می‌کنند.

عراقچی پس از نشست سران ایران و ارمنستان: گفت‌وگوهای جدی با مقامات ارمنستان داشتیم

وزیر امور خارجه پس از نشست سران ایران و ارمنستان با تأکید بر جدیت ایران در گفت‌وگوها با مقامات ارمنستان گفت: طرف ارمنی توضیحات بسیار مبسوطی درباره راه‌های ترانزیتی و توافق اخیر ارائه و اطمینان‌های لازم را داد که با خط قرمزهای ایران را آشنا هستند و به آن توجه کردند و همیشه خواهند کرد و اینکه ارمنستان هیچگاه اجازه نخواهد داد که از خاکش تهدیدی متوجه ایران شود.

«سیدعباس عراقچی» وزیر امور خارجه کشورمان پس از نشست سران ایران و ارمنستان در گفت‌وگو با صدواسیما با تأکید بر اینکه مذاکرات جدی بود و ما بحث‌های بسیار جدی داشتیم؛ گفت: بحث‌ها هم در خصوص همکاری‌های دو کشور در حوزه‌های اقتصادی که خیلی گسترده است که بحث تجارت و سرمایه‌گذاری و اجرای پروژه‌های فنی و مهندسی است و هم همکاری‌های فرهنگی که به خاطر علقه‌های فرهنگی بین دو کشور خیلی گسترده است.

عراقچی ادامه داد: در خصوص بحث‌های مربوط به ترانزیت و راه‌های ترانزیتی و بحث اخیر که در واشنگتن صورت گرفته توضیحات مبسوطی را طرف ارمنی ارائه کرد و اطمینان‌های لازم را داد که خط قرمزهای ایران را آشنا هستند و به آن توجه کردند و همیشه خواهند کرد و اینکه ارمنستان هیچگاه اجازه نخواهد داد که از خاکش تهدیدی متوجه ایران شود.

وزیر امور خارجه همچنین از توافق برای نهایی شدن یک سند جامع همکاری راهبردی بین دو کشور خبر داد.

جانشین فرمانده کل سپاه: آمادگی سپاه نسبت به ۲ ماه پیش بیشتر شده است

جانشین فرمانده کل سپاه گفت: آمادگی ما نسبت به دو ماه پیش که جنگ شروع شد بسیار بیشتر شده است. سردار علی فدوی در سخنانی افزود: از زمان تشکیل سپاه بالا بردن استطاعت و قوه وجود داشته و هیچگاه تعطیل نشده است. به‌ویژه در شرایطی مثل جنگ ۱۲ روزه و جنگ ۸ ساله یا جنگ سوریه که این امر بروز پیدا می‌کند و مردم نیز متوجه آن می‌شوند اما همیشه مستمر ادامه داشته است. جانشین فرمانده کل سپاه گفت: این توفیق برای ما وجود دارد که توان و استطاعت خود را بالا ببریم و تجلی آن را مردم در عمل می‌بینند؛ مثل جنگ ۱۲ روزه که همه دنیا عزمشان را برای مقابله سخت با ایران جزم کرده بودند و امید پیروزی هم اما خداوند شکست را برای‌شان رقم زد. فدوی ادامه داد: متخیریم بگوییم آمادگی ما نسبت به دو ماه پیش که جنگ شروع شده به خواست خداوند بسیار بیشتر شده است.